

Roč 1939.

Předání nové budovy obchodní a mateřské školy v Blansku.

Neděle 15. ledna t. r. byla kulturním svátkem města Blanska, neboť toho dne předávalo město slavnostním způsobem novou budovu obchodní a mateřské školy v Blansku oficiálně svému účelu na účasti zástupce min. školství a národní osvěty, zástupců brněnské obchodní a živnostenské komory, úřadů správních i školních, vojáka, samosprávy a řady povzvaných hostů a to v zasedací síni blanenské radnice.

Účastníky uvítal sedcíným proslavem starosta města Dr. Karel Radkovský. Uvedl, že celkový stavební náklad se snížením vyžádal si dosud částky 1,042.356 Kč a že stavbu svou účelností a elegancí slouží ku cti projektantům a stavitelům Ing. J. Roučkovi, Fr. Krahulovi a M. Matulovi. Práce řemeslnické provedli k úplné spokojenosti blanenská živnostníci. — Na to předal starosta města budovu předsedovi místní školní rady odb. učitelů Janu Krausovi a správci obchodní školy prof. dr. Ludvíku Študířovi s vroucím přáním, aby práce v ní sloužila jak výchově charakteru, tak i praktickému hospodářskému vzdělání naší mládeže.

Na proslav paměť starostů navázali svojími projevy

prezident brněnské obchodní a živnostenské komory J. Pětu, ředitel obchodní akademie a min. insp. Čestmír Kalas, rada politické správy O. Jurčík z Biskovic, okres. školní inspektor Jan Wasserbauer a předseda místní školní rady Jan Kraus. - Závazněovali potřebu výchovy mládeže v duchu naší národní tradice, jakož i potřebu výchovy směrem praktickým, aby se náš obchodní dorost i na změněných poměrech hospodářských dovedl dobře uplatnit k prospěchu vlastnímu i prospěchu státu.

Na poli mateřského školství postavilo Blansko na okrese první moderní budovu mateřské školy. Tento kulturní čin města Blanska byl při prohlídce nové budovy porovnán všeobecně oceňován nejen porovnání hosty, ale i velmi četným obecním a Blanska a okolí.

Čipoleadne byla novostavba vysvěcena doc. Mgre prof. Staněkem za asistence blanenskýho duchovenstva.

Národní sbírky v Blansku.

V měsících lednu a únoru t. r. byly v Blansku vykonány dvě národní sbírky. První sbírku provedla městská rada spolu s Čl. Červeným křížem. Obecní bylo uprosněno na sbírku tištěnými letáky, jež byly rozdány po všech domech. Přivání po domech bylo svěřeno dorostu Čl. Červeného kříže. Celkem sebráno 9220 Kč.

V únoru konána sbírka „Národní pomoci“ neboli „Česká koleda“, již provedla strana Národní jednoty. Před sbírkou byly zase po městě rozdány letáky a sbírka vykonána rákyněmi obchodní školy za součinnosti místní vojenské posádky. Ačkoliv tato sbírka následovala po první sbírce za pouhé tři týdny, byl i její úspěch zcela uspokojivý, neboť vynesla 7.111 Kč. Mítno ovšem

podotknouti, že odbor dobrovolných sester Červeného kříže v Blansku přispěl na tuto sbírku darem 100 Kč, částí to vyjítka „Čaje“ pořádaného zmíněným odborem a Mladá Národní jednotka v Blansku přispěla obnosem 20 Kč jakožto částí vyjítka z jejího plesu.

Na obě sbírky odvedli tedy občasně blanenská úhynem 16.331 Kč, jež byly odvedeny účelům, pro něž, se konaly.

V neděli 1. října 1939 provedlo v Blansku 42 dospělých osob, mužů a žen, sbírku Národní pomoci, jež měla pěkný úspěch. Bylo sebráno nejen mnoho tisíc korun na hotovosti, ale bylo darováno i několik metrických centů bramborů, nějaký omáček, vejce, šaty a j. Společněkem možno říci, že většina našich lidí ukázala, že má dobré srdce a jejich dary a velké částí odpovídaly jejich příjmům a jejich majetkovým poměrům. Vyšly se i případy neobyčejné obětavosti, která až překvapovala.

Účelem sbírky Národní pomoci je započítati prostředky na výživu dětí osiřelých a opuštěných, na pomoc dětem a rodinám chráněným hladem, zimou a nemocemi. Z jejího vyjítka bude financována také letištní polévková a ošacovací akce na našich školách.

Papež Pius XI. zemřel.

Úmrtí papeže Pia XI. dne 10. února 1939 jest událost, která svým ohlasem a významem daleko přesahuje církevní prostředí, neboť mravní význam církve za pontifikátu Pia XI. značně se povzněl.

Papež Pius XI. skončil v pátek dne 10. února o 1/6 hod. ranní. V Československu vzbudila zpráva o smrti papežově bolestný ohlas, protože resnělý projevil naši zemi čisto

svou přireň, zejména v několika významných projevech k československým poutníkům. President republiky Dr. Emil Hácha vyslal soustrastný projev kardinálskému sboru a ministru zahraničí Dr. Chvalkovský státnímu tajemníku Pacellimu a správci pražské nunciatury.

U nás v Blansku byla ve čtvrtek dne 16. února sloužena slavná nádušní mše na nesmílého papíře, což bylo známé nejen obyčejným způsobem v kostele, ale farní úřad poslal zvláštními přípisy i úřady a školy z celé farnosti k účasti na této nádušní mši. Správy blanenských škol upozornily učitelstvo i řáctvo na zmíněný přípis farního úřadu a ponechaly učitelům i řáctům na vůli, chtějí-li se nádušní mše účastniti. Ve čtvrtek ráno sešli se značná část řáctva před školními budovami a ve 7³⁰ Sk. odešla v průvodech doprovázených několika učiteli a učitelkami do kostela. Ostatní řáci měli vyučování ve svých třídách. Kolem 9. hod. vrátili se účastníci nádušní mše z kostela, načež bylo pokračováno v pravidelném vyučování.

Jest třeba podotknouti, že odchod školní mládeže do kostela v průvodu od školních budov na doprovodu učitelů býval dříve zjev zcela obyčejný. Za republiky nebylo řáctvo u nás nikdy do kostela učitelů vedeno. Byly tudíž dnešní průvody školní mládeže vedené do kostela i z něho učitelstvem něčím neobyčejným, čehož nebylo v Blansku již téměř 21 roků.

Poštovní úřad

se stěhuje do nové budovy.

Poštovní úřad v Blansku byl od roku 1912 do 1. února 1939 - skoro 27 let - umístěn v budově městské spo-

řitelný v Blansku. Místnosti v městské spořitelně v 1912 až nadbytečně rozsáhlé v pozdějších letech nijak nepostačovaly zvýšenému provozu, takže na počátku roku 1938 vyjednávalo ředitelství pošt s městským úřadem o větší a prostornější kanceláře. Úřadovny na staré poště nebylo možno nijak rozšířit, městská spořitelna nad to dala poštovní správě vyjádřit s odůvodněním, že všechny místnosti potřebuje pro sebe.

V městě samém, zvláště v jeho středu, nebylo vhodných místností. Továrník Richard Jeřábek, starší a jeho synové uvolili se postavit na svém pozemku naproti staré poště větší budovu jednopatrovou a v ní v přízemí pronajati kanceláře pro poštovní úřad.

Plány navrhl architekt Bojško z Brna se schválením odborníků ministerstva a ředitelství pošt a telegrafů. Stavbu prováděl stavitel architekt Jozomír Roučka z Blanska.

Dne 2. února 1939 byl poštovní úřad přestěhován do nových, vhodných a účelně řešených místností. — V moderních, vzdušných a jasných kancelářích možno lépe postáčet stoupajícímu provozu a snadněji posloužit obecnostem. Ve všech místnostech je navedeno ústřední topení a vodovod. Při stavbě bylo pamatováno na automatickou telefonní ústřednu a telefonní oddělení bylo podle potřeby rozšířeno. Automatická telefonní ústředna bude v Blansku také v nejbližší době zřízena.

Pro rozsáhlou stavbou poštovní budovy se začalo v létě roku 1938 a pohnuté události podzimního tohoto roku způsobily, že práce se stavbou spojené postupovaly na podzim jen velmi pomalým tempem, ale přesto podařilo se dokončit stavbu do počátku zimy tak, že již 2. února 1939 mohl být do ní poštovní úřad přestěhován.

Do roku 1912 byla Blanenská pošta umístěna v domě vrch. poštmistra Frant. Tesarě v Blansku na náměstí. Zde úřadoval vrch. poštmistr Tesar, skoro 30 let se 4 úředníky a 5 zřízenci. V roce 1912 byl přestěhován poštovní úřad do nové tehdy budovy městské spořitelny. Zde vedl správu úřadu vrch. poštmistr Fr. Tesar ještě než šel do penze až do roku 1915. Pak byl úřad administrován pošt. úředníkem Zahradou až do r. 1917, kdy byl do Blanska jmenován vrch. poštmistr Jaroslav Moucha.

Tento přednosta spravoval úřad do roku 1933, kdy odešel na odpočinek. V této době postupně přibývalo práce, zvýšil se počet úřednictva i zřízenců. Již před hospodářskou krizí v. 1930 bylo na poště v Blansku 7 úředníků a 9 zřízenců. — Do jmenování nového přednosty byl úřad v r. 1934 po celý rok administrován částečně revidentem Aloisem Cufalem a zbyvajících dobu revidentkou Bohumilou Rutarovou.

Od 1. ledna 1935 do 3. října 1937 byl přednostou poštovního úřadu kontrolor Karel Pokorný před svým odchodem do výslužby.

Od 3. října 1937 do 31. října 1938 vedla správu úřadu revidentka Bohumila Rutarová. Od 1. listopadu 1938 je poštmistrem v Blansku Jindřich Bunk. Tou dobou je v nové budově poštovního úřadu 10 úředníků a 12 zřízenců.

Polévková akce na školách

v zim. období 1938/39.

V tomto zimním období bylo uvařeno pro nástvo celkem 18.105 l zahusťených polévek. Cena 1 l polévky byla průměrně 1 Kč a cena 1 porce polévky 0,33 Kč. —

menším obchodníkem bylo zapláceno na účtech za 4 měsíce 10.686 Kč. Potravin bylo darováno v ceně 2576.35 Kč. Celkem bylo vydáno na vaření zahuštěných polévek pro úctvo 13.262.35 Kč. Maječní řáci, pokud na polévku chodili, platili za 1 porci 50h a bylo jimi zapláceno celkem 2845.15 Kč.

Ředitelství škol poděkovalo všem příznivcům a dávcům za vše, co ve prospěch této akce vykonali. Hlavní dík patří paní učitelce Ode Pokorové, která s velkou obětovostí celou akci vedla.

Škola pod vlivem události v podzimní r. 1938.

Vliv události v podzimní minulého roku byl patrný i ve školství v roce 1939.

Na základě výnosu ministerstva školství a národní osvěty ze dne 30. ledna 1939 bylo uloženo všem školám provést revizi náčerných knihoven. Revizi provedla Členná komise učitelského sboru na každé škole, tedy na dvou školách obecních, dvou školách měštánských a na škole obchodní. - V každé knize uvané na vhodnou bylo psáno: „Pohlédnuto dne 14. února 1939“ s podpisem člena komise. O revizi byl sepsán protokol a naslán okresnímu školnímu výboru. Vyřazené knihy byly natim dány do knihovny učitelské.

Dne 20. února 1939 vyplnili všichni členové učitelských sborů prohlášení, že žádný z jejich rodičů nepřislíšel ani po učitelovu dobu k židovskému náboženství nebo národnosti.

Dne 31. ledna 1939 odešly ze služby školní tyto učitelky: na obecní škole chlapecké Blávena Zieglerová, Emilie Kučerová a Anna Čumová, na měštánské škole dvě učitelky

Božena Náhliková a Marie Šabacká. Příčinou odcházení volaných učitelů ze služby školní byl velký nadbytek neumístěných učitelských sil, jež přicházely a územi Němcům odstoupeného.

Výnosem okres. škol. výboru byla také ředitelka okresní a městské školy dívčí Julie Jančíková dána na tevaly odpočinek. Učitelské sbory a řádko, svolující se, s ní 28. II. 1939.

Ke výnosu okres. škol. výboru v Baskovicích nekonala se v den narozenin presidenta Osloboditele ve školách oslava společná s obsáhlým programem, nýbrž vzpomínka na toto výročí stala se jen v jednotlivých třídách, stručnou formou jednotlivými třídními učiteli.

Oslava narozenin J. E. Masaryka.

Ani smutné politické události a podzimní minulého roku, ani osklivá a nenávislná tisková kampaň vůči některým předním mužům našeho národa, jež se neustavila ani před vanešnou postavou našeho presidenta Osloboditele, nedovedla v nejbližších vrstvách našeho myslícího lidu utlumiti city úcty, lásky a vděčnosti k velikánu našich dějin J. E. Masarykovi, našemu prvnímu prezidentovi.

Tak jako vždy v letech minulých sešlo se i letos v předvečer jeho narozenin v sále Obja invalidů k pietní oslavě, jež uspořádala Místní osvětová komise spolu s Tělovýchovnou jednotou Sokol v Blansku. V sále pěkně vyadoběném Masarykovým umělecky provedeným poprsím, květinami a státními vlajkami sešlo se večer v pondělí dne 6. března 1939 tolik blanensského občanstva, že naplnilo prostorný sál do posledního místa. Hlavním bodem pořadu byla hodnotná přednáška, jež na thema „Masaryk vůdcem národa“

proslavil p. Josef Procháčka, diakon církve československé v
Brně. — Pořad zářivého večera byl doplněn pěknými
sbory, jež přednesl Pěvecký sbor A. F. K., jakož i několika
hudebními čísly houslového nákovského orchestru učitele hud-
by p. Frant. Dlouhého.

„Český hudební máj“ v Blansku.

v. 1940⁹

V měsíci květnu byla provedena pro Blansko a oko-
lí akce Národního souručenství „Český hudební máj“
na vedení okresního kulturního referenta N. J. Ředitele
Al. Tichého

Dne 4. května byla provedena obchodní školou v Blan-
sku hudební veselba „Veselý obchod“.

Ve dnech 12. a 13. května provedlo náctvo měšťanské ško-
ly v Blansku zpěvohru na národní písně „Bejvávalo“
kteřou složil ředitel Emilian Bláček a Alois Tichý, nastu-
doval Al. Tichý. Zpěvohra měla velký úspěch nejen v Blan-
sku, kde se hrála šestkrát, ale také ve Zlíně u Sloupu, v
Boskovicích, v Adamově a v Židenicích.

Dne 19. května uspořádal Okresní osvětový sbor v
Blansku zájezd na operu „Podaná nevěsta“ do zemského
divadla v Brně. Byl vypraven zvláštní vlak o 20 vago-
nech a zájezdu se zúčastnilo velké množství občanstva z
Blanska a okolí.

Dne 26. května 1940¹⁰ byl proveden pěvecko-hudební
koncert na úření p. Josefa Šoupala. Na pořadu by-
ly hudební věci od předních českých skladatelů.

Účelem „Českeho hudebního máje“ bylo povzbudit
českou hudbou a českým zpěvem pokleslou mysl našeho
lidu následkem posledních smutných událostí.

9 I tomto roce, na pásmo, nedoplněním.

Smetanova „Má vlast.“

Blanenský Sokol uspořádal, pod záštitou správní komise města Blanska a Místní komise osvětové v neděli dne 4. června 1939 o 4. hod. odpoledne v blanenské sokolovně nesmítebný cyklus symfonických básní Bedřicha Smetany „Má vlast“ v provedení Orchestrálního sdružení z Bena na spoluúčinkování orchestru blaněnského rozhlasu. Dirigoval prof. dr. Vladimír Helfert.

Smetanova „Má vlast“ znamená vždy v dobách klidného národního života opravdovou slavnost českého člověka a v dobách našich národních úzkostí bezpečnou posilu a víru v lepší budoucnost.

Provedení Smetanovy „Má vlasti“ v našem městě stalo se hudebním svátkem nejen Blanska, ale i celého širokého okolí. Hudby milované obecenstva naplnilo hustě prostorný sál sokolovny a nadšeným potleskem odměňovalo. Členný orchestr na jeho skvělé výkony pod taktovkou znamenitého dirigenta prof. dr. Vlad. Helferta.

Živnostenská škola pokračovací, přípravy k stavbě nové budovy.

Ve schůzi správní komise dne 16. června 1939 bylo hlavním bodem jednání sdělení o přípravách ke stavbě budovy pro živnostenské školy pokračovací. Ředitel těchto škol Ing. Kestelka zdůraznil povinnost města pečovat o kulturní potřeby nejširších vrstev občanstva, které se 70% se věnuje praktickému povolání v živnostech a průmyslových podnicích, jež mají v Blansku již svou starou tradici. Poukázal na velké nedostatky místních škol po-

krácovacích, které jsou stále citelnější. Podpora ministerstva školství i země na stavbu školy je zajištěna a tak možno s určitostí počítati s úhradou 48% stavebního nákladu a to 33% ze státní pokladny a 15% uhradí země. Kromě toho zdejší průmyslové podniky slibují účinnou podporu při realizování změnám. Aby ke stavbě co nejdříve došlo, přistoupila správní komise na podmínky, které nutno dodržeti a usnesla se, jednomejsbně, že město Blansko se prohlašuje za stavebníka budovy živnostenských škol pokračovacích a nařídí vše, aby ještě letos ke stavbě došlo a to na parcele nynější živnostenské školy pokračovací, při čemž by starší budovy byly zachovány.

Speciální komise města Blanska uspořádala ve dnech 11. a 12. listopadu t. r. výstavu ideových návrhů připravované stavby budov obvodové živnostenské školy pokračovací v Blansku. Výstava ideových návrhů se konala v zasedací síni městské radnice.

Na ideovou úřší omexenou soutěž došlo pět návrhů, které byly posouzeny porotou v sobotu 4. listopadu. V porotě zasedali: předseda Ing. Dr. Adolf Liebscher, profesor vys. školy technické v Brně, Ing. arch. B. Turčiček z Brna, Ing. arch. B. Tuchs z Brna, Dr. Jan Šperling a Frant. Svoboda z Blanska - jako členové. Sporadním klasem: Ing. Ant. Zvolský, školní inspektor z Brna, Ing. Ant. Kostečka a městský stavitel Václav Komárek z Blanska.

Kvůli výstavě měli příležitost shlédnouti návrhy na stavbu nové školní budovy pro náš obchodní a živnostenský dorost.

Živnostenská škola pokračovací v Blansku má dnes na 800 žáků a je největší školou v okrese. Její důležitost jako odborné školy, jejímiž třídami procházejí dvě třetiny dorostu našeho okresu, je nepochybná.

Národní pouť v Blansku.

Blanenský Sokol spolu s okresním výborem Národního souručenství uspořádali v neděli dne 20. srpna 1939 v zámeckém parku v Blansku „Národní pouť“ s bohatým programem. Na pořadu byly národní tance, česká a moravská beseda, polka a Prodané nevěsty a zpěvy solisté.

Na této slavnosti byla hojná účast ze všech obcí blanenského okresu. Okresní Národní souručenství organizovaly zájezd na vozích a také i navštívení besed a národních tanců, jež byly tance v národních kojích.

Tato velmi náročná slavnost se konala za krásného letního počasí a za velké účasti obecního a celého blanenského okresu.

Starba mostů přes Svítavu.

Oba mosty přes řeku Svítavu v Blansku a to jak u hlavního nádraží, tak u zastávky dešiny v městě samém byly až do roku 1939 dřevěné a již velmi chatrné. Zejména při občasných velikých povodních na řece Svítavě bývaly obavy, zda mosty snesou nápor rychle proudících vod, zvláště pak na jaře nárazu mohutných ledových keč.

Po delším jednání a mnohých přípravách došlo konečně v letním období v. 1939 ke stavbě nových železobetonových mostů na místech dosavadních mostů dřevěných. Starba obou nových mostů v Blansku pokračovala celkem dobře, ačkoliv nedostatek pomocných dělníků zdržoval do značné míry rychlejší postup práce.

Dobrá zaměstnanost v. 1939.

Poměry na pracovním trhu v roce 1939, zvláště v letním období, byly velmi dobré. Zaměstnanost se všude zvyšovala a v červnu přihlásilo se u okresního úřadu práce v Blansku k různým poradám a ke zprostředkování práce několik set osob, jež byly většinou poměrně brzy umístěny. - V klenodělném průmyslu - v cihelnách, šamothkách, kamenolomech - je zaměstnanost velmi dobrá a podniky nestačily vyříditi všechny objednávky.

V průmyslu kovodělném jsou stále přijímány nové síly a v mnohých závodech se pracuje nad normální stav. V průmyslu dřevodělném jsou již zaměstnány všechny kvalifikované síly a na pilách, které pracují velmi dobře, je po pracovních stále ještě poptávka. V průmyslu textilním je také velmi dobrá zaměstnanost. Stavbní ruch je velmi čilý.

Mnoho dělnictva bylo přijato na stavbu dálnic a silnic, takže se již nemůže ani poptávce podnikatelů po stavbních dělnících vyhověti. V červnu bylo provedeno dvojkrát najímání dělníků pro Říši a bylo najato 49 mužů a 2 ženy. Celkem bylo v červnu umístěno 848 osob.

Na podnikách byl celkový stav na trhu práce stále ještě uspokojivý a úřadu práce se podařilo téměř všechno dělnictvo umístiti, hlavně na venkovních pracích. V jednotlivých odvětvích byla zaměstnanost následující: V zemědělství byla poptávka hlavně po svobodné čeledi, jež jest stále nedostatek. V průmyslu klenodělném a to v šamothkách, klenčárnách, cihelnách a v kamenolomech je zaměstnanost stále velmi dobrá. Všechny tyto závody byly tak zaměstnány, že nemohly ani všechny objednávky vy-

říditi. V kovodělném průmyslu byla i v druhé polo-
vině roku zaměstnanost uspokojivá. Velké strojíreny, slé-
váreny, továrny na hospodářské stroje a jiné kovodělné
závodny měly dostatek práce.

Také byly přijímány nové síly hlavně do zbrojařských
závodů a to jak muži, tak i ženy. - Čilý stavební ruch
velmi přispěl k tomu, že i stavební státnictví bylo velmi
dobře zaměstnáno.

Stavební ruch byl i v druhé polovině roku velmi čilý.
Provádí se starby domů, mostů, silnic a stavba úšské dál-
nice, na které se zaměstnává velký počet dělnictva. Také
na práci do Německa bylo najato a odešlo několik desí-
tek mužů.

Učební kurs pro mládež škole odrostlou.

Usnesením okres. škol. výboru ze dne 17. října 1939
č. 4.555 byl zřízen učební kurs pro mládež škole odrostlou.
Zřízením tohoto kursu poskytne se mládeži možnost další-
ho vzdělání. Po stránce praktické doplní a prohloubí své
vědomosti. Obsah a směr vyučování je pečlivě přizpůsoben
místním poměrům, potřebám a zálibám žáků.

Při vyučování dívek bude dbáno na potřeby dobrého vzdě-
lání hospodářského a vzdělání vychovatelského.

Do kursu jsou povinni choditi chlápci i děvčata z
Blanska a újezdu, kteří nenavštěvují žádnou jinou školu
a jsou ve věku 14-16 let. - Kursy jsou zřízeny na zá-
kladě výnosu min. škol. a nár. osv. ze dne 24. 7. 1939.

Kursy vede a spravuje Okresní osvětový sbor v Blansku.
Jejich správcem je Alois Tichý, zást. ředitel divčí měšťanské

školy a jednatel Okresního osvětového sboru v Blansku.

Místnosti vyučovací napůjčují divčí měšťanská škola v Blansku. - Vyučovací doba je od 1. 11. 1939 do 31. 3. 1940 a to střídavě denně od 18. do 20. hodiny, pro každou třídu 4 hodiny týdně. - Třídy jsou odděleny dle pohlaví a mají proto svůj odlišný program.

Do kursu chodí celkem 105 žáků a to 63 děvčát a 42 hochů, kteří vychodili školu v letech 1936 - 1939. - Zápis byl proveden dne 30. a 31. října 1939 a vyučování začalo 3. listopadu 1939.

Mimo tyto kursy se přihlásily dívky do kursu vaření, jenž bude pro ně zájmem.

Správcem kursu je ředitel divčí měšťanské školy Alois Tichý a tajemníkem učitel obecné školy Frant. Čuma.

Na kursech vyučují: Ant. Kalás, odb. uč. div. měšť. šk., Vladimír Vějíř, odb. uč. div. měšť. šk., Emil Dříblík, odb. uč. div. měšť. šk. a Frant. Čuma, uč. div. obecné školy.

Politické události roku 1939 u nás.

Již od smutných událostí loňského podzimu šlo obyvatelstvo našeho města v ponuré náladě. Tisk, rozhlas, různé slavní činitelé ve státě a také i významní jednotlivci v našem městě snažili se rozpuštití pohledek mysl našeho lidu. Avšak pohled na novou mapu našeho mnichovským diktátorem smručeného státu a stěkalivá úvaha o jeho puarděpodobné budoucnosti dávala málo důvodů k nějakému optimismu.

Ke cti našim občanům nutno přiznati, že si v této těžké době správně uvědomili, že je nám třeba co nejvíce jednoty, svornosti a obětavosti ve prospěch nejpotřebnějších

spoluobčanů, což dokázaly rovněž i naše s velkým úspě-
chem provedené sbírky v našem městě.

Každý nás ještě nepřebolel a již zase nová nás postihla.
Dne 14. března 1939 jsme se dověděli o prohlášení samo-
statného Slovenského státu. - Bylo to zase nové a smut-
né překvapení, neboť každý u nás si uvědomoval, že státní
Slovenska znamená další velké oslabení našeho státu. Jen
málo bylo těch, kteří vyslovovali nárok, že bude lépe, budou-li
mnohdy nespokojení Slováci nyní samostatní. Zapomínali,
že tak zvaná „samostatnost“ pod patronací Hitlerovou
bude jen zcela iluzorní.

A hned druhý den na to dne 15. března 1939 při-
cházi zpráva přímo neuvěřitelná, zpráva, která každého ohor-
mila a naplnila hlubokým smutkem. Již v ranních ho-
dinách hlásil nám rozhlas, že

„president českého státu Dr. Emil Hácha
vložil osud českého národa do rukou Vůdce.“

Každý ihned tušil, že byl prezident k tomuto kroku do-
muen násilím. Novinářské zprávy o tom, že říšský kan-
cler Adolf Hitler přijal nad námi protektorát a „vzal
nás pod svoji ochranu“ připadaly nám jako výsměch.
Viděli jsme praxe, že Hitler nás zbavil posledního kousku svo-
body a státní samostatnosti. A v oči každého z nás četli jsme
otázku: „Co bude dál?“ A nečekali jsme dlouho.

V sobotu dne 18. března 1939 v odpoledních hodinách
přijela do Blanska posádka říšsko-německého vojska,
jež se ubytovala v budově chlapecké měšťanské školy a v hodi-
nách večerních přijel jiný oddíl, jenž se ubytoval v budově
škol obecních. Pro vyučování náctva škol obecních i škol mě-
šťanských zbyly volné jediné školní místnosti měšťanské ško-
ly dívčí, v nichž, počínaje pondělkem 20. března 1939, bylo

zahájeno nouzové vyučování škol obecných i škol měštánských. Dopoledne mívalo vyučování řáctvo škol měštánských a odpoledne řáctvo škol obecných. Protože místnosti zbylé pro školní vyučování nepostačovaly ani dopoledne ani odpoledne pro současné vyučování řáctva škol chlapeckých i dívčích, měla děvčata škol obecných i měštánských vyučování jen v pondělí, ve středu a v pátek a chlapci obou škol v úterý, ve čtvrtek a v sobotu.

V pátek dne 14. dubna 1939 (o 3. hod. ranní) opustila vojenská posádka obě školní budovy, jež byly ihned vyčištěny a v pondělí 17. dubna 1939 bylo v nich zahájeno opět pravidelné vyučování.

V úterý dne 29. srpna 1939 byla budova škol obecných opět obsazena říš. německým vojskem a Východní Marky. Následkem toho chodilo řáctvo škol obecných od počátku šk. roku 1939/40 do budovy školy měštánské a mívalo tu vyučování v hodinách odpoledních.

Dne 16. listopadu 1939 uvolnilo říš. německé vojsko budovu obecných škol a po provedeném čištění započalo se v ní zase vyučovat.

Od 16. listopadu 1939 bylo v budově obecných škol ubytováno čtrnáctvo a to ve dvou učebnách a ve sborovně. Želich počet zbylých místností nepostačoval pro současné vyučování školy chlapecké i dívčí, vyučovalo se na obecných školách polodenně, při čemž se škola chlapecká a dívčí ve vyučování dopoledním a odpoledním po týdnech střídají.

Naši lidé chovali se k německým vojákům lhostejně, ačkoli jinak Němce nenáviděli a německý voják u nás byl jako symbol našeho národního ponižení. Jinak ovšem pohlíželi na německé vojáky naši mistři Němci, jichž bylo u nás sotva 1% všeho obyvatelstva. Vítali německé vojáky

s nadšením a velmi si pospíšili s vyvěšováním říšsko-německých státních vlajek na svých domech.

Protože kurs německé marky v poměru ke koruně byl stanoven 1:10, nakupovali u nás němečtí vojáci velmi levno a dovedli toho také dokonale využít ve svůj prospěch. Obdivovali u nás různé potraviny, jichž se u nich v Německu již značnou měrou nedostávalo a proto nakupovali vše, co bylo k snědku a v hostincích a v cukrárnách se až přejídali. Také skupovali zboží po obchodech, zvláště obuv a textil a posílali do Německa. To vše porovnávali naši lidé s nelibostí, ale dovedli se napít touto měrou, že k incidentům mezi civilním obyvatelstvem a vojskem u nás nedocházelo.

Němečtí vojáci konávali vojenská cvičení jednak v parčíku pod „Starou fabrikou“ a mimo to cvičili hojně na školním hřišti a ve volné přírodě. Vidali jsme je v polích, v lesích i v náhradách, jejichž ploty přelézali. Mnoho porovnání německým vojákům naši lidé nevěnovali. Německý „parádní marš“ připadal jim velmi směšný.

Ačkoliv před příchodem Němců byl u nás dostatek všech potravin, bylo pozorovati po příchodu Němců, že potraviny rychle ubývá a pak nastal překotný nákup potravin a předmětů denní potřeby z obavy, že bude časem všeho toho nedostatek.

V úterý dne 4. dubna 1939 byli u okresního úřadu práce v Blansku po prvé najímání zvláštní komisí dělníci na práci do Německa. K najímání měli se dostavit jen uchazeči nezaměstnaní s předepsanými doklady. Najímaným se slibovala stejná mzda jakou mají státní příslušníci říše německé. Zemědělské dělníci najímání nebyli.

V březnu r. 1939 bylo rozpuštěno v Blansku městské zastupitelstvo a výnosem okresního úřadu v Boskovicích jmenována v Blansku správní komise. - Jejím předsedou byl jmenován Dr. Jan Šperling z Brna a jejími členy byli: Emilián Blažek, ředitel měšťanské školy, Zdeněk Klíma, obchodník, Frant. Svoboda, prokurista fy. K. B. Jeřek, Josef Nersta, úředník, Karel Vašíček, dělník a Dr. Luboš Šoupal, advokát. - První schůze správní komise se konala dne 6. dubna 1939.

Rozhodnutím státního presidenta byly zrušeny veškeré dřívější politické útvary (strany, organizace, hnutí a t. d.). Místo toho bylo založeno t. zv. Národní souručenství, jež bylo na území Protektorátu Čechy a Morava povoláno k politickému organizování občanstva. Roční členský příspěvek činil 5 Kč. -

Vedoucí výboru Národní souručenství Ad. Krubý jmenoval pro okres blanenský vedoucím Frant. Vladika, úředníka z Blanska, nástupcem vedoucího Vojt. Marcše, tajem. ka. úř. v Blansku, jednatelem Frant. Ješinu, dozistů v Blansku, zapsovatelem Jos. Kichutu, profesora z Rájce, pokladníkem Joz. Mudycha, odb. učitele z Rájce, propagacním referentem Jos. Nevvala, vedoucího líhovaru v Jedovnicích, samosprávným referentem Stan. Martínka ze Žďáru, sociálním referentem Lad. Ranného, továrníka v Blansku a donoru Č. Janovského, obchodníka v Blansku a V. Klíma, řídícího učitele ve Špešově.

K provádění náboru do Národního souručenství byl okres blanenský rozdělen na okresy, v nichž jmenování zmocněnci byli pověřeni provedením náboru.

Vedením místního národního souručenství v Blansku byli jmenováni: vedoucím Emilián Blažek, ředitel měšťanské školy, nástupcem vedoucího Zdeněk Klíma, obchodník;

jednatelém Boh. Ferris, dílnědovci, další členové Ing. N. Jížek,
Jan Krájč a Boh. Musil.

Sekretariát Národního souručenství byl zřízen na radni-
ci a vedoucím sekretariátu je Jan Kühnel.

Národní souručenství slibovalo, že bude spravedlivě
zhodnocena práce všech - práce rukou i práce ducha. Bude
upraven zdvořilý poměr mezi malým, středním a velkým
podnikem. Společným úsilím, ochranou soukromého vlast-
nictví, vymýcením všech koruptivních útlů a podporou
soukromého podnikání bude národ veden k cíli svého ná-
rodního poslání.

Národní souručenství chce dát národu práci, klid, jis-
totu a jednotu. Tyto předpoklady přivedou k rozkvetu
přímysl i obchod a zajistí každému jednotlivci důstojnou
životní úroveň. Tím bude zabezpečena rodina, obec a ce-
lý národ. - Budoucnost ovšem teprve ukáže, kolik z
těchto slibů a nadějí stane se skutekem. Národním
souručenstvím byl zaveden nový poukřev: „Ulosti xdar!“

Dne 1. září 1939 při zahájení školního roku 1939/40
byli po 8 hod. ranní

převzati státní policií („Gestapem“):

a) na měšťanské škole chlapecké:

Vojtěch Říha, výp. správce škol,

Jan Kráus, def. odborný učitel a

Alois Huska, kat. odborný učitel;

b) na měšťanské škole dívčí:

Josef Trunta, kat. odborný učitel;

c) na škole obchodní:

Kliment Lajl, profesor.

Kromě těchto učitelů byl vrazt říš. státní policií i mistrů
obchodník Otto Šimpl, židovské národnosti.

Zpráva o bezdirodném zatčení jmenovaných občanů způsobila v našem městě velký rozruch. Místní Němci tvrdili, že všichni tito občané byli vrati Gestapem „jen jako rukojmí.“

Od 1. října 1939 byly zavedeny listky na potraviny k malé radosti kupujících i obchodníků samých, pro něž zavedení potravinových listků znamenalo mnoho nové, úmorné práce.

Od 1. listopadu 1939 byly zavedeny listky na uhlí a od 15. prosince t. r. byly zavedeny také šatenky.

Činnosti místní osvětové komise.

MOK pokračovala v zimním a jarním období ve své vzdělávací činnosti přednáškami Lidové školy, jež se konaly v době večerní ve fyzikální síni Masarykovy měšťanské školy. - Bylo uspořádáno celkem 14 přednášek, z nichž některé se světlyými občany. Navštívila na nich byla 1060 osob, průměrně tedy 96 osob. - Nejvíce byla navštívěna přednáška o T. G. Masarykovi, jež navštívilo přes 600 občanů. Přednáškami Lidové školy se pokračovalo na pokračim a do konce t. r. proslaveno ještě 3 přednášek, jež navštívilo 390 osob. Přednášky byly o různých oborech: cestopisné, hospodářské, ovocnářské, náboženské, vychovatelské, o umění a j.

MOK uspořádala kurs němčiny, jež vedl učitel žedlicka za účasti 50 osob. Vyučováno 25 hodin. - Další kurs němčiny byl zahájen v druhé polovině listopadu, započalo 15 osob, vyučovala učitelka Tuňková. - 11. listopadu byl zahájen kurs praktického účetnictví a daňové techniky, započalo 23 posluchačů, vyučovala Ing. Kuzdíkovi.

Pro účely měst. knihovny věnovala MOK částku 2.000 Kč.

Činnosti hasičského sboru.

Dne 22. ledna 1939 konala se valná hromada za účasti 33 členů činných, 24 členů přispívajících, zástupce města, starosty Dr. K. Rodkovského, zástupce Čsl. Červeného kříže a zástupce úpry.

Dle přičtené zprávy jednatele má sbor 9 členů čestných, 41 členů činných, 2 sestry samarit, stráž a 1080 členů přispívajících.

Příjem v r. 1938 činil Kč 48.570.25

Výdání " " " Kč 48.524.90

Sbor vlastní majetku za Kčs 188.730.-

Samaritská stráž poskytla v r. 1938 první pomoc ve 176 případech.

Účast sboru při požárech v r. 1939:

Dne 22. ledna 1939 vznikl komínový požár v blanenském námku a byl brzy uhašen.

Dne 3. června účastnil se sbor při požáru v žedovnicích u p. Peřiny. Pracovalo tam 5 mužů s automobilovou stříkačkou 1/2 hodiny.

Dne 9. srpna vyjel sbor se stříkačkou k požáru do Bořitova, kde pracovalo 6 mužů 1 hodinu.